RYNEK METALOWY i MASZYNOWY

NAJOBSZERNIEJSZE CZASOPISMO FACHOWE W POLSCE

THE-METAL-AND-MACHINE-MARKET (WEEKLY)

LE MARCHÉ DES MÉTAUX ET DES MACHINES (HEBDOMADAIRE)

DER METALL- UND MASCHINEN-MARKT (WOCHENBLATT)

PRZEDPŁATA: Kwartalnie 4½ zł. Dla Gdańska 4½ guld. Dla Niemiec 4½ mk. Dla Ameryki 1 dol. kwart.

Pozostałe warunki zamieszczone są na trzeciej stronie okładki.

Poznań, 3 lutego 1927

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
POZNAŃ, WIELKA 10 - TEL. 2277

SUBSCRIPTION RATES: For 3 months (England) . . . sh 5
" " " (Germany) Gmks. 4.50
" " " (U. S. A.) . Dol. 1.—

ADVERSTISING-RATES:
Full page zł. 100.— Half a page zł. 60.— One fourth of a page zł 35.— One eighth of a page zł. 20.— One sixteenth of a page 10.— Advertisements on Cover plus additional fee. Advertisements from abroad will be calculated according to special rates. In special editions the rates are different.

Nr. 5. Poznań — Warszawa — Katowice — Gdańsk Rok VII.

Treść nr. 5:

Zadania Państwa wobec zagadnienia eksportu.

Bilans handlowy za rok 1926 zamknęliśmy cyfrą 409 791 tysięcy złotych w złocie nadwyżki wywozu nad przywozem. Nie było miesiąca, w którymby wartość wywozu nie przekraczała wartości przywozu. Miesiącem rekordowym był styczeń 1926 r., którego saldo na korzyść wywozu wynosiło 61 895 tysięcy złotych. Niejednokrotnie już jednak wskazywaliśmy na fakt znamienny i wielce doniosły, a mianowicie, że wywóz nasz w tak pomyślnym, jeśli chodzi o konjunktury, roku 1926 nie był wcale większy, niż w klęskowym roku 1925. I było tak wbrew tak szczęśliwej okoliczności, jak wielomiesięczny strajk górników angielskich i wbrew działaniu premji eksportowej niższych cen skutkiem dewaluacji złotego. Wskazywaliśmy już również, że nasz wywóz przemysłowy w r. 1926 nawet zmniejszył się w porównaniu z danemi za rok 1925. I doszliśmy do wniosku, że dodatni nasz bilans handlowy za rok 1926 zawdzięczamy prawie wyłącznie anormalnemu ograniczeniu przywozu.

Taki stan sprawy eksportu naszego powszechną czyni troskę o należytą organizację poszczególnych działów naszego życia gospodarczego, a całkiem już specjalnie wyłania potrzebę gruntownego rozpatrzenia kwestji stosunku Państwa do eksportu. Jesteśmy wprawdzie zwolennikami poglądu, który ile możności wyłącza wszelką ingerencję Państwa w sprawach prywatnego życia gospodarczego. Obojętne przytem, czy ingerencja ta przejawia się w celowych — mniej lub więcej — akcjach Państwa na rzecz danych gałęzi gospodarstwa, czy też występuje ona w postaci hamulca, który Państwo częstokroć wprawia w ruch rzekomo w interesie ogółu, zbiorowości.

Wniknąwszy jednak głębiej w istotę zagadnienia eksportu, wbrew powyższemu musimy przyznać, że eksport jest tą gałęzią gospodarstwa, która dotyczy w równej mierze wszystkich przemysłów i wszystkich warsztatów pracy i która wymaga troskliwej opieki ze strony Państwa, przynajmniej do czasu przezwyciężenia panujących dzisiaj powszechnie trudności.

W związku z tem znajdujemy w prasie zagranicznej bardzo ciekawą notatkę, którą przytaczamy w brzmieniu dosłownem:

„Z Waszyngtonu donoszą: Dyrektor Biura Handlu Zagr. i Krajow. J. Klein oświadczył, że wydatki na cele rozwoju eksportu amerykańskiego wynosiły 3 miljony dolarów. Dzięki wydatkowaniu tej sumy uzyskano zleceń i zamówień zagranicznych na ogólną sumę 190 miljonów dolarów. Amerykańskie biuro propagandy eksportowej w Berlinie, którego utrzymanie kosztuje 63 000 dolarów, uzyskało dla firm amerykańskich nowych zleceń na sumę 10 miljonów dolarów".

Po przeczytaniu tej informacji władz amerykańskich trudno oprzeć się przykremu uczuciu, jakie powstaje na myśl, ile mniej uczyniono i nadal robi się w Polsce dla propagandy i rozwoju eksportu polskiego. Niewątpliwie istnieją pewne zaczątki pomocy państwowej dla gospodarstwa eksportowego w postaci udzielania od czasu do czasu kredytów eksportowych. Istnieje zatem w pewnej mierze pomoc pośrednia, która polega na przejęciu części ryzyka eksportera przez Państwo. Wiemy jednak doskonale, że kredyty eksportowe otrzymują bardzo nieliczne firmy, gdyż tylko niektóre z firm eksportowych pod każdym względem mogą wypełnić warunki, na jakich kredytów wspomnianych się udziela. Broń Boże, nie mamy zamiaru umniejszania wartości kredytów eksportowych dla gospodarstwa. Niewątpliwie i one stanowią częstokroć pomoc wielce pożądaną. Przyczyna zaś małej ich wartości tkwi w tem, że chodzi tu o akcję wewnętrzną, która, podobnie jak wszystkie inne instytucje urzędowe, uzależniona jest zawsze od dobrej woli biurokracji.

Zupełnie odmienna w porównaniu z tem jest akcja pomocy dla eksportu, jaką przeprowadza rząd amerykański, a istoty której doczytujemy się w wyżej przytoczonej notatce.

Państwo główne zadanie swoje widzi w ogólnej propagandzie zagranicznej na rzecz producentów swojego kraju i swoich obywateli. Niech to będzie w formie napisu, wytłaczanego przez datowniki maszynowe poczty angielskiej na wszystkich przesyłkach zagranicznych „British goods are best", czy też w jakiejkolwiek innej formie. Główna zaś korzyść tak pojętego zadania swego polega na tem, że owoce tego poczynania zbiera rzeczywiście ogół gospodarczy, t. zn. wszystkie te firmy i przedsiębiorstwa, które zjawiają się na rynkach zagranicznych z towarem i cenami konkurencyjnemi, obojętne czy to będą produkty drobnego, czy ciężkiego przemysłu. Kredyty eksportowe zaś, jakie udzielane bywają w Polsce, w przeważnej ilości wypadków, jednostronnie mają na oku dobro ciężkiego przemysłu.

Jeśli porównać sumę wydatków Biura waszyngtońskiego na propagandę eksportu amerykańskiego z wartością sumy nowych zleceń i zamówień, stwierdzić wypadnie, że ostatnia przekroczyła pierwszą 63-krotnie. Jest to plus, który całkowicie przekonywa, jak doskonale opłaciły się te wydatki i jak bardzo pożądanem jest, aby w Polsce zaczęto stosować podobne metody. Niestety jednak rząd polski w praktyce nie wzmacnia i nie zasila dążności eksportowych chociażby w najkonieczniejszych rozmiarach. Dowodzenie, że niema z czego; że brak odpowiednich środków i funduszów, aż nadto kuleje. Przypuśćmy bowiem nawet, że mamy wydać tyle, co Ameryka, a więc około 27 miljonów złotych. Czy suma ta nawet dla naszego budżetu rzeczywiście gra tak wielką rolę? Czy produktywny ten wydatek — nawet gdyby efekt był o połowę mniejszy, niż w Ameryce — nie pozwoliłby zmniejszyć, jeśli nie całkiem skreślić z budżetu cały szereg pozycyj kompletnie nieproduktywnych? Czy nie odbilibyśmy sobie tego parękroć razy na funduszu zapomogowym dla bezrobotnych?!

A zatem: wydaje się bardzo wskazanem, aby w najkrótszym czasie miarodajne czynniki wezwały rząd do ustawowego zmobilizowania odpowiednich funduszów na cele propagandy eksportowej według wzoru amerykańskiego, który daje tak świetne rezultaty. Konieczność tem bardziej nieodzowna z uwagi na daleko większą trudność wzmożenia spożycia wewnętrznego i podniesienia stopy życiowej szerokich warstw ludności, której rozwiązanie zresztą — jeśli przemyśleć rzecz tę do końca — wydatne zwiększenie eksportu i wraz z niem uruchomianie warsztatów jedynie może wielce ułatwić.

Z. G-g.

* * *

Podróż zagraniczna delegata do spraw eksportowych.

Delegat do spraw eksportowych przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, p. Marjan Turski, wyjechał dnia 18-go stycznia r. b. do Rzymu, Medjolanu, Paryża, Londynu i Brukseli, gdzie ma przeprowadzić studja związane z tworzonym obecnie w Polsce Instytutem Eksportowym.

Z BRANŻY

Z przemysłu żelaznego.

Niejednokrotnie na łamach naszej prasy poruszana była sprawa przystąpienia Polski do Zachodnio-Europejskiego Kartelu Żelaznego. Mała Ententa, jak wiadomo, przystąpiła już dosyć dawno do niego i w związku z tem starała się utrudniać nasz eksport do państw bałkańskich, chcąc nas w ten sposób zmusić do przystąpienia do kartelu. Przemysłowcy nasi w zasadzie chętnie przystąpiliby do kartelu, gdyby tenże dał nam należne stosownie do produkcji miejsce w przydziale kontyngentu. Niejednokrotnie Syndykat Polskich Hut Żelaznych zastanawiał się nad tem zagadnieniem, gdyż Niemcy, w ręku których jest większość akcyj górnośląskich, starali się wywrzeć na nas wpływ i zmusić do przystąpienia, jednak nadaremno. W dniu 26 i 27 ub. m. odbyło się w Związku Polskich Hut Żelaznych zebranie przedstawicieli Syndykatu Ogólno-Polskich Hut Żelaznych, na którem dyskutowano nad kwestją przystąpienia do kartelu w związku z zaproszeniem przedstawicieli Polski na dzień 3 lutego do Düsseldorfu. O ile Niemcy wyrażą zgodę na wysokość kontyngentu, proponowanego przez Polskę, albo też, o ile propozycja ich będzie mniej więcej identyczną z polską, Syndykat nasz gotów jest przystąpić do kartelu natychmiast, w przeciwnym zaś razie odbywać się będą u nas jeszcze dłuższe konferencje w tej sprawie.

O zwyżkę cen żelaza.

W związku z ostatniem podniesieniem robocizny o 11% syndykat hut żelaznych prowadzi z Min. Przemysłu i Handlu wymianę zdań w sprawie podwyższenia ceny żelaza i innych produktów hutniczych.

Huta Poldi.

Bilans Huty Poldi za rok 1926 nie przedstawia się tak pomyślnie, jak w roku 1925, wskutek pogorszenia się konjunktury na rynku eksportowym stali. Pomimo tego dywidenda będzie taka sama, jak w roku 1925, t. j. w wysokości 6 procent, czyli 24 korony czeskie od akcji. Ewentualne podwyższenie dywidendy zależy od uchwał walnego zebrania. Ostatnio notowano akcje huty Poldi na giełdzie w Pradze po 577 Kcz.

Produkcja cynku w Belgji.

Donoszą z Antwerpji, że pewna grupa angielsko-amerykańska ma zamiar uruchomić w Belgji huty cynkowe, które mają pracować na rudzie amerykańskiej.

Koszty adwokackie.

W uzupełnieniu noworocznego Kalendarza Fachowego „Rynku Metalowego“ i Maszynowego“ pomieszczamy w niniejszym numerze tygodnika naszego — powodując się usilnemi życzeniami licznego szeregu Czytelników naszych — trzy poniższe artykuliki, które pierwotnie przeznaczone były do Kalendarza Fachowego, a tylko nie były terminowo wykończone.

Bardzo ważną dla kupca czy przemysłowca jest sprawa obliczania kosztów adwokackich.

W życiu kupieckiem bowiem prawie każdy dzień przynosi pewne wzajemne kolizje, o rozstrzygnięcie których strony zmuszone są zwracać się do sądów.

Do Sądu Powiatowego, przed którym przedmiot sporu nie może przenosić 500,— zł, może każdy zwracać się bezpośrednio, przed sądami wyższych instancyj, jak Okręgowym, Apelacyjnym i Najwyższym, występować można tylko za pośrednictwem adwokata.

Każdy przeto powinien dla własnej orjentacji znać, choć w zarysie ogólnym, system obliczania kosztów adwokackich, aby zorjentować się co do ewtl. swoich wydatków.

Należy dla ścisłości zaznaczyć, że po pomyślnie przeprowadzonym procesie koszty ponosi zawsze strona przegrywająca.

* * *

Poniżej pragniemy podać dwa główne sposoby obliczania kosztów. W szczegóły nie będziemy wchodzić, gdyż jest to rzecz dość skomplikowana, objęta obszerną ustawą (w b. z. pruskim naprzykład obowiązuje jeszcze Ustawa Rzeszy z 7. 7. 1879 r.) i wymaga — szczególnie w naszych warunkach — specjalnej rozległej już znajomości fachowej.

Ustawodawstwo Polskie zatrzymało dawne przepisy ustawy niemieckiej dla byłego zaboru pruskiego, zmieniając zrazu tylko odpowiednio skalę opłat w czasie dewaluacji marki polskiej, a potem, przystosowując ją do złotego. W innych zaborach obowiązują podobnie dawne ustawodawstwa partykularne.

Skala ta wygląda, jak następuje:

I.

Objekt	6/10 I. inst.	4/10 I. inst.	3/10 I. inst.	2/10 I. inst.	1/10 I inst.
20	2,—	2,—	2,—	2,—	2,—
60	2,—	2,—	2,—	2,—	2,—
120	3,60	2,40	2,—	2,—	2,—
200	5,40	3,60	2,70	2,—	2,—
300	9,—	6,—	4,50	3,—	2,—
450	12,—	8,—	6,—	4,—	2,—
650	15,—	10,—	7,50	5,—	2,50
900	21,—	14,—	10,50	7,—	3,50
1 200	27,—	18,—	13,50	9,—	4,50
1 600	33,—	22,—	16,50	11,—	5,50
2 100	39,—	26,—	19,50	13,—	6,50
2 700	45,—	30,—	22,50	15,—	7,50
3 400	54,—	36,—	27,—	18,—	9,—
4 300	63,—	42,—	31,50	21,—	10,50
5,400	75,—	50,—	37,50	25,—	12,50
6 700	87,—	58,—	43,50	29,—	14,50
8 200	93,—	62,—	46,50	31,—	15,50
10 000	108,—	72,—	54,—	36,—	18,—

II.

Objekt	I. inst.	10/10 II. inst	III. inst.	I. inst.	5/10 II. inst.	III. inst.
20	2,—	2,60	3,—	2,—	2,—	2,—
60	3,—	3,90	4,50	2,—	2,—	2,30
120	6,—	7,80	9,—	3,—	3,90	4,50
200	9,—	11,70	13,50	4,50	5,90	6,30
300	15,—	19,50	22,50	7,50	9,80	11,30
450	20,—	26,—	30,—	10,—	13,—	15,—
650	25,—	32,50	37,50	12,50	16,30	18,80
900	3 5,—	45,50	52,50	17,50	22,80	26,30
1 200	45,—	58,50	67,50	22,50	29,30	33,80
1 600	55,—	71,50	82,50	27,50	35,80	41,30
2 100	65,—	84,50	97,50	32,50	42,30	48,80
2 700	75,—	97,50	112,50	37,50	48,80	56,30
3 400	90,—	117,—	135,—	45,—	58,50	67,50
4 300	105,—	136,50	157,50	52,50	68,30	78,80
5 400	125,—	162,50	187,50	62,50	81,30	93,80
6 700	145,—	188,50	217,50	72,50	94,30	108,80
8 200	155,—	201,50	232,50	77,50	100,80	116,30
10 000	180,—	234,—	270,—	90,—	117,—	135,—

Obliczenie to następuje przez odpowiednie zestawienie owych stawek, zależnie od wykonanego zabiegu.

Przy każdej czynności oprócz stawek dolicza się tak zwany ryczałt, który wynosi 30% ogólnej sumy.

Dla orjentacji dodam, że najniższy ryczałt przy wniesieniu skargi do Sądu wynosi 12,— zł, najwyższy 150,— zł.

Ryczałt najniższy przy wnioskach egzekucyjnych wynosi 6,— zł, najwyższy zaś 180,— zł.

Dla przykładu weźmiemy obliczenie przy zwykłym procesie cywilnym: Obiera się pewien objekt i liczy się 10/10 za pismo (skarga, odpowiedź na skargę) dalsze 10/10 za sporną rozprawę i ostatecznie 10/10 za przeprowadzenie dowodów (jeśli dowody są w ręku zastępcy, jak naprzykład dokumenty, wtedy oblicza się 5/10) plus ryczałt. Weźmy naprzykład objekt 900,— zł, a więc 3 razy po 10/10, będzie 35×3 = 105,— plus ryczałt 30% należności, co stanowi 31,50, a więc razem 136,50 zł.

W procesie wekslowym, gdzie zwykle zapada wyrok zaoczny, liczy się 6/10 za wniesienie skargi, 3/10 za wyrok. Proces wekslowy jest zatem tańszy, niż proces zwykły, gdyż w takich warunkach przy zwykłym procesie koszty wyniosą 10/10 i 5/10.

Specjalne stawki jak 5/10, 4/10, 3/10, 2/10, 1/10, oblicza się za inne czynności, naprzykład:

5/10 za polecenie wytoczenia skargi;
4/10 za udział w postępowaniu upadłościowem;
3/10 za wnioski egzekucyjne;
2/10 za wnioski o udzielenie klauzuli wykonawczej;
1/10 za udzielenie rady i t. p.

W ostatnich czasach istnieje projekt, który zdąża podobno do obniżenia kosztów adwokackich o circa 30%.

* * *

Podaliśmy tutaj szereg ogólnych wskazówek, nie wgłębiając się w szczegóły, gdyż te, jak zaznaczyliśmy, wymagałyby specjalnego przygotowania fachowego. B. W.

Koszty sądowe.

Na następnej stronie pomieściliśmy tabelę kosztów sądowych.

Ponieważ trudno czytelnika: kupca czy przemysłowca w zwięzłych zdaniach dostatecznie wprowadzić w dość skomplikowany system procedury oraz kosztów sądowych — przeto tabela ta może mieć o tyle wartość podręczną, iż czytelnika, zupełnego laika w tej materji, zgrubsza zorjentuje w przedmiocie.

KOSZTY — SĄDOWE

w sprawach spornych I. instancji według ustawy z dnia 25. 2. 1924 Dz. Urz 19|1924.

Objekt	§ 46 1/10 bez rycz.	§ 46 1/10 z rycz.	adw. 2/10 bez rycz.	adw. 2/10 z rycz.	§ 23 3/10 bez rycz.	§ 23 3/10 z rycz.	§ 22 5/10 bez rycz.	§ 22 5/10 z rycz.	§ 13 10/10 bez rycz.	§ 13 10/10 z rycz.	wyrok zaoczny 6/10
	nak. wyk.		nak. zapł.		ugoda		areszt				
1. do 20 zł	0.40	2.00 C. 0.80 B.	0.40	2.00 0.80	0.60	2.20	1.00	2.60	2.00	3.60 (1	
2. 20—60	0.40	2.00 0.80	0.60	2.20 1.00	0.90	2.50	1.50	3 10	3.00	4.60 (2	
3. 60—120	0.60	2.20 1.00	1.20	2.80 1.60	1.80	3 40	3.00	4.60	6.00	7 60 (3	
4. 120—200	0.90	2.50 1.30	1.80	3.40 2.20	2.70	4.30	4.50	6.10	9.00	10.60 (4	
5. 200—300	1.50	3.10 1.90	3.00	4 60 3.45	4.50	6.10	7.50	9.10	15.00	17.25 (5	
6. 300—450	2.00	3.60 2.40	4.00	5 60 4.60	6.00	7.60	10.00	11.60	20.00	23.00 (6	
7. 450—650	2.50	4.10 2.90	5.00	6.60 5.75	7.50	9.10	12.50	14.38	25 00	28.75 (7	
8. 650—900	3.50	5.10 4.03	7.00	8.60 8.05	10.50	12.10	17,50	20.13	35.00	40,25 (8	
9. 900—1200	4.50	6.10 5.18	9 00	10.60 10.35	13.50	15.53	22.50	25.88	45.00	51.75 (9	
10. 1.200—1.600	5.50	7.10 6.33	11.00	12.65	16.50	18.98	27.50	31 63	55.00	63,25 (10	
11. 1.600—2.100	6.50	8.10 7.48	13.00	14 95	19.50	22.48	32.50	37 30	65.00	74,75 (11	
12. 2.100—2.700	7.50	9.10 8.63	15.00	17.25	22.50	25.88	37 50	43.13	75 00	86.25 (12	
13. 2.700—3.400	9.00	10.60 10.35	18.00	20,70	27.00	31.05	45.00	51.75	90.00	103.50 (13	
14. 3.400—4 300	10,50	12.10 12 08	21.00	24 15	31.50	36.23	52.50	60 38	105.00	120.75 (14	
15. 4.300—5.400	12.50	14.38	25.00	28.75	37.50	43,13	62.50	71 88	125.00	145.75 (15	
16. 5.400—6.700	14.50	16.68	29.00	33.35	43.50	50.03	72.50	83.38	145.00	166.75 (16	
17. 6 700—8 200	15.50	17.83	31.00	35.65	46.50	53.48	77 50	89.13	155.00	178.25 (17	
18. 8.200—10.000	18.00	20.70	36.00	41.40	54.00	62.10	90.00	103 50	180.00	207.00 (18	

Stempel do plenip. . . . . 0,70 zł.
Stempel do gen. . . . . 2,00 zł.
Porto 600 000 mk. . . . . 0,34 zł.
„ 1 200 000 mk. . . . . 0,67 zł.
„ 200 000 mk. . . . . 0,12 zł.
1 strona . . . . 0,40 zł.

Ryczałt od 0.40 zł. do 150 zł. w sprawie niesp.
„ „ 1.60 zł. do 300 zł. w sprawie spornej
„ „ 12.00 zł. do 150 zł. w spr. spor. u adw.
„ „ 18.00 „ „ 180 „ z postęp. dowod.
„ „ 1.60 „ „ 90 „ w spr. niespornej.
„ „ 6.00 „ egzekucja.

1/10 cofn. skargi § 46 wyd. nak. wyk. § 38 wydanie uchw. koszt. § 38 wydanie uchwały na zwrot kauc.
2/10 za nakaz zapł. § 37 za uchw. tymcz. zarządz. § 35 za uchw. zawiesz. egzek.
3/10 za ugodę i wyr. z uzn. § 23.

5/10 w sprawach G za dowód, rozprawę i rozstrzygn. § 25.
6/10 w sprawach weksl. § 25.
10/10 za rozpr. dowód i rozstrzygn. § 8, 18, 1, 2, 3.

Wart. przedm. w alim. = 90 zł. × 4 × 5 (lat).
(kwart.)

Konsulaty Państw Obcych w Polsce.

Niemcy:*	Warszawa, Piękna 17; Kraków, Warszawska 7.
Czechosłowacja:*	„ Złota 4; Kraków, Gołębia 18.
Austrja:=	„ Koszykowa 11b; Kraków, Szewska 1.
Włochy:*	„ Pl. Dąbrowskiego 6.
Stany Zjednoczone Ameryki Północnej: &	Warszawa, Jasna 11.
Argentyna:*	„ Senatorska 35; Kraków, Radziwiłłowska 23.
Belgja:*	„ Św. Krzyska 25-6.
Brazylja:*	„ Zgoda 4.
Bułgarja:	„ Al. Ujazdowskie 39.
Chili:	„ Aleja Szucha 6-10.
Costarica:	Łódź, Andrzeja 3.
Danja:	Warszawa, Piękna 10.
Estonja:O	„ Aleje Ujazdowskie 19-5.
Finlandja:	„ Pl. Napoleona 3.
Francja:*	„ Aleja Róż 2.
Grecja:	„ Mokotowska 62; Kraków, Sławkowska 1.
Guatemala:	Gdańsk, Hundegasse 65.
Hiszpanja:*	Warszawa, Piękna 66a.
Holandja:×	„ Czackiego.
Honduras:	Gdańsk, Hudegasse 65.
Japonja:*	Warszawa, Foksal 10.
Jugosławja:O	„ Smolna 9.
Łotwa:!	„ Szkolna 6.
Meksyk:O	„ Królewska 27.
Nicaragua:	Gdańsk, Hundegasse 65.
Norwegja:*	Warszawa, Hipoteczna 1.
Peru:	„ Obożna 11.
Portugalja:...	„ Senatorska 37.
Rumunja:?	„ Wiejska 10.
San Marino:	„ Wspólna 29.
Sowiecka Rosja:&	„ Hotel Rzymski.
Szwajcarja:;	„ Smolna 25.
Szwecja:*	„ Krakowskie Przedmieście 15.
Turcja:	„ Nowosenatorska 2-12.
Uruguay:	Łódź, Kościuszki 37-1.
Węgry:O	Warszawa, Służewska 5-2.
Wielka Brytanja:!!	„ Al. Jerozolimska 93.

Uwaga:

*	oznacza, że wizo wyjazdowe i powrotne z ważnością na trzy miesiące kosztuje 10 franków złotych.
!!	32 szylingów.
=	10 zł 56.
O	10 zł.
×	6 florenów.
!	10 łatów.
...	3 essendo.
?	602 leje, tranzyt 302 leje.
&	10 dolarów.
;	8 zł (tranzyt gratis).

Biuletyn Oficjalny Targów Wschodnich

Wystawa sportowa przybiera ogólno-państwowy charakter pod opieką władz rządowych.

Program Ogólno-polskiej Wystawy Sportowej, która odbywać się będzie we Lwowie od 3—13 czerwca rb., krystalizuje się coraz konkretniej dzięki usilnym zabiegom Komitetu Organizacyjnego, który posuwa swą akcję przygotowawczą w szybkiem tempie naprzód. Wybitnie społeczna tendencja, tkwiąca w samem założeniu tej imprezy, zapewnia jej powszechną sympatję opinji publicznej i życzliwą opiekę centralnych władz państwowych.

Min. Spr. Zagr., uznając żywotność i wartość propagandową tak aktualnego przedsięwzięcia ze stanowiska ogólnopaństwowych interesów, przyrzekło udzielić swego pełnego poparcia wszystkim międzynarodowym zawodom, które w skład programu wchodzić będą w dziale piłki nożnej, szermierki, tennisu i lekkoateletyki. Gotowość jak najdalej idącej pomocy oświadczył również imieniem dep. wychowania fizycznego w Min. Spr. Wojsk. p. płk. S. G. Ulrich. Członkowie armji wezmą w szczególności czynny udział w poszczególnych imprezach zawodniczych, a niezawiśle od tego zostanie wyznaczony jeden z oddziałów armji do wykonywania w związku z odnośnemi imprezami normalnych lekkoatletycznych i gimnastycznych ćwiczeń wojskowych. Ponadto w pokazie psów policyjnych i myśliwskich będą zaprezentowane psy Korpusu Ochrony Pogranicza.

Żywe zainteresowanie dla projektowanych imprez okazuje również cały polski świat sportowy, a liczne organizacje stolicy i prowincji zgłosiły już ochotnie współudział swój w dalszych pracach.

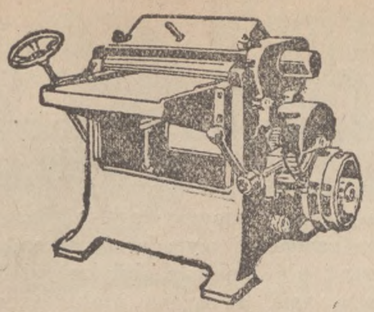
Związek Polskich Związków Sportowych postanowił urządzić w czasie trwania Wystawy we Lwowie „tydzień olimpijski“, który na podstawie dawniej już powziętej uchwały Związku ma poprzedzić najbliższą IX. Olimpjadę amsterdamską, celem odbycia przeglądu sił polskich, wyznaczonych do udziału w zawodach światowych. Z inicjatywy swego sekretarza, Dr. Mieczysława Orłowicza, Zarząd Związku zajmie się również zorganizowaniem w obrębie Wystawy czterech specjalnych działów, które przedstawią: 1) rozwój sportu w Polsce, unaoczniony zapomocą tablic statystycznych i szczegółowych wykresów; 2) literaturę i prasę sportową; 3) odznaczenia i nagrody sportowe i 4) kolekcje fotografji sportowej.

Naczelna Komenda Związku Strzeleckiego urządzi natomiast pokaz „obrony Lwowa“ z atakiem gazowym, manewrami lotniczemi, artylerją zenitową, działaniem rakiet, kul fosforytowych i świec dymowych. Oddzielna wystawa Związków strzeleckich obejmie dział broni palnej, na wzór niedawno odbytej wystawy w Warszawie, literaturę i prasę, oraz grafikony, dotyczące rozwoju organizacyj strzeleckich. Z ramienia Związku weźmie też udział we wszystkich imprezach, w czasie wystawy odbyć się mających, osobna grupa jego członków w charakterze uczestników i współzawodników.

Polskie Tow. Łowieckie w Warszawie zamierza wreszcie urządzić, wspólnie z fabr. amunicji „Pocisk“, specjalną strzelnicę z dystansem 50 mtr. dla umożliwienia popisów i zawodów strzeleckich na Wystawie.

Wszystko to świadczy, że horoskopy Wystawy Sportowej układają się już dziś jak najpomyślniej.

TELEF. 36

TELEF. 36

3624

Własnej fabrykacji

obrabiarki do drzewa

najnowszej konstrukcji
i solidnej budowy.

Kompletne urządzenia stolarń i fabryk mebli

polecają po cenach umiarkowanych

S. SAMULSKI i Sp., PLESZEW

FABRYKA MASZYN i ARMATUR
ODLEWNIA i KOTLARNIA.

Tow. Akcyjne

PRZEMYSŁU METALURGICZNEGO

w POLSCE

2984

Radomsko

Adres telegraf.: „Metal" Telefon nr. 22

WYRABIA:

DRUT żelazny i stalowy ciągniony, drut miedziowany, drut kolczasty.
GWOŹDZIE wszelk. rodzaju, sprężyny meblowe, nity żelazne i miedziane.
ŚRUBY i wkrętki do mebli, podkładki wkrętki do drzewa żel. i mosiężne, wkrętki kute, śruby jasne do metali.
ŁOPATY i szpadle wszelkich kształtów i gatunków z trzonkami lub bez.
WIDŁY stalowe.
KONSTRUKCJE ŻELAZNE, jako to: dachy, mosty, zbiorniki, pomosty, kolejki przenośne, zwrotnice kolejowe, rozjazdy i zwrotnice tramwajowe, wagoniki, kolejki napowietrzne, dźwigi i krany, szkielety wież kościelnych, taczki żelazne i t. d.

3210

Sieredzki i Szulc T. z o. p.

Centrala Maszyn i Narzędzi

Telef. 3450 **Poznań** Telef 3480
ul. Św. Marcina 43

Reprezentanci na Województwo Poznańskie:

Huty Bismarka w Hajdukach Wielkich (G. Śl.) — Stal szybkotnąca, narzędziowa, konstrukcyjna, maszynowa, kute części stalowe i surowiec żelaza.

„Cebeo", Centralne Biuro Sprzedaży Odlewów Ogrzewalnych fabryk: Rohn, Zieliński i S-ka w Warszawie, Tow. Akc. „Stąporków" w Stąporkowie, „Kamienna — Jan Witwicki" w Kamiennej. Radjatory — rury żebrowe i łączniki do takowych.

Tow. Akc. „Stąporków" w Stąporkowie: Surowiec odlewniczy, rury zlewowe i wodociągowe oraz odlewy do celów kolejowych i przemysłowych.

S-ki Akc. „Val D'Or". Francja: Wiertarki stołowe, ścienne, radjalne, ręczne, piersiowe, uchwyty do wiertarek, korby wszelkich systemów, imadła precyzyjne i szlifierki.

Polecają do natychmiastowej dostawy ze składu:

Obrabiarki do drzewa i metalu. Maszyny blacharskie. Nożyce i dziurkacze do blachy. Narzędzia pneumatyczne. Pilniki krajowe i angielskie. Wszelkie narzędzia. Łożyska kulkowe i samosmarujące oraz wszelkie części transmisyjne. Pasy skórzane i z sierści wielbłądziej. Tarcze i wyroby szmerglowe, krajowe i zagraniczne. Artykuły techniczne. Aparaty do spawania. Stal do różnych celów. Rury gazowe i kotłowe. Oryginalne szwajcarskie łączniki marki + G F +. Armatury i artykuły instalac.

Zamówienia Rosji Sowieckiej w Czechosłowacji.

Z tygodnika czeskiego „Żelezo-Prumysl" dowiadujemy się, że w ubiegłym miesiącu czechosłowacki przemysł metalowy otrzymał od misji handlowej Z. S. R. R. następujące zamówienia: Pierwsza Berneńska Fabryka Maszyn — instalację chłodniczą dla m. Odesy za 6 miljonów kor. cz., Zakłady „Skoda" — trzy turbiny dla elektrowni za 10 miljonów kor. cz., „Ringhoffer", 2500 szt. wózków kolejowych za 40 000 000 kor. cz. oraz turbinę dla Krasnojarska za 1 miljon kor. cz., Witkowickie Zakłady oraz Pierwsza Berneńska Fabryka Maszyn — kotły za 24 miljony kor. cz. Ogółem zamówienia wyniosły 81 kor. cz. (około 22 000 000 złotych). Obecnie misja handlowa sowiecka prowadzi pertraktacje o dostawę wozów i zwrotnic tramwajowych.

Nowe udogodnienie w technice.

Dotychczas, jedynym środkiem do czyszczenia wodnorurek i płomiennych przy kotłach parowych, przegrzewaczach, chłodnikach spirytusu, parowozach, lokomobilach i t. p., były szczotki druciane, dmuchawki parowe lub powietrzne. Obecnie jednak przyrządy powyższe zaczynają zanikać, ustępując miejsca „przyrządom opatentowanym", które czynność czyszczenia załatwiają o wiele sprawniej tak pod względem jakości, jak i szybkości.

Wiadomo jest powszechnie, że w obecnych czasach każdy przedsiębiorca dąży do możliwie największego wykorzystania czasu i siły, wkładanej w pracę. Z tego wynika dążność do zmechanizowania pracy. W tym wypadku chodzi nam specjalnie o czyszczenie wodnorurek i płomiennych, która to czynność daleko korzystniej może być wykonana zarówno dla przedsiębiorcy, jak i pracownika, obsługującego maszynę. „Czas — to pieniądz" — w myśl tej kupieckiej zasady musimy starać się, by nawet minuta nie była stracona. Doskonałym do tego środkiem przy omawianej czynności jest **„przyrząd opatentowany"**, dostarczany przez firmę **A. Borski, Aleksandrowice 189** (obok Bielska), który w zupełności zastępuje dotychczas używane instrumenty. Zwracamy więc z tych względów wszystkim pp. przedsiębiorcom, którym dobro źródła ich dochodów leży na sercu, na ogłoszenie firmy **„A. Borski"**, zamieszczone w niniejszym numerze „Rynku", zasługującej w zupełności na poparcie.

Józef Józefowski i S-ka — Warszawa, Wilcza 2.

Pierwsza krajowa wytwórnia aparatów elektrycznych odkurzających

wykonywuje syst. **„Jotwu"** całkowicie zbudowane i zmontowane w kraju aparaty. Na wystawie „Mieszkanie i jego kultura" w Warszawie, aparaty firmy zyskały powszechne uznanie oraz podziękowanie Komitetu za wytworzenie nowej rodzimej gałęzi produkcji i otrzymały medal srebrny.

Odznaczają się aparaty „Jotwu" następującemi cechami: jest aparatem krajowym, kalkuluje się znacznie taniej, niż inne, ponieważ nie opłaca cła, kosztów ekspedycji itd., przez co staje się dostępny dla szerszego ogółu, jest bardzo solidnie i trwale budowany, zużywa mało prądu (16—20 gr na godzinę), niszczy wszelkie bakterje, usuwa kurz, brud itd. Zyskał ogólne uznanie.

Prosimy więc żądać bezpłatnych demonstracyj, dla przekonania się o powyższem. Zaznaczyć jeszcze wypada, że przedsiębiorstwo to wypożycza również aparaty za niewielką opłatą.

Firma posiada równie aparaty przedstawicielstwa na maszyny dla przemysłu kartonażowego, do etykietowania, banderolowania i t. p. dla przemysłu tytoniowego, spirytusowego i drukarskiego oraz pokrewnych. Ma także reprezentacje na aparaty „Radjo".

Wykonanie instalacji ogrzewania centralnego.

Na podstawie rozprawy ofertowej z dnia 6. 12. r. ub., wykonanie centralnego ogrzewania w Zamku Królewskim w Warszawie powierzone zostało firmie **„Szafranek i Gbiorczyk" — Poznań, ul. Fredry nr. 6**, za sumę 118.047,— zł.

Tomasz Siedlaczek, Przemysł sztuczno-kamienny

Rybnik, ul. Raciborska 12.

W każdem nieomal gospodarstwie domowem używane są do kąpania wanny krajowego czy też zagranicznego wyrobu, przyczem zaznaczyć wypada, że specjalnie wyrób zagraniczny cieszył się niekiedy bardzo wielkim popytem. Obecnie donoszą nam o bardzo praktycznym wynalazku, którego dokonał p. **Tomasz Siedlaczek**, właściciel znanego warsztatu kamieniarskiego, rzeźbiarskiego i sztukatorskiego w Rybniku, w województwie śląskiem. Poleca on mianowicie własnego wynalazku opatentowane wanny **„Oceania"** z armaturowego kamienia, na które uzyskał już patenty zagraniczne. Wanny te zastępują w zupełności drogie wanny kamienne, są tańsze od wanien blaszanych, niezniszczalne w użyciu i wspaniałe w wyglądzie. Dla informacji nadmieniamy, że wanienki **„Oceania"** wykonane są z kamienia sztucznego w specjalnem postępowaniu hartownem, w związku z armaturą wewnętrzną z drutów stalowych i plecionki. Dlatego to wanienki **„Oceania"** odznaczają się w w stosunku do wanien z żelaza lanego, blachy względnie z innego metalu o wiele większą korzyścią. Dlaczego? Otóż hartowany kamień sztuczny i armatura wewnętrzna ręczą nawet przy bezwzględnem używaniu za zwiększoną siłę odporu, niż wanny z metalu, posiadają piękny wygląd, nie rdzewieją, ogrzewają się szybko wskutek cienkich ścian i są względnie tanie. Szanownym Czytelnikom zwracamy uwagę na ogłoszenie omawianej placówki przemysłu polskiego i polecamy przekonać się o dobroci wanien do kąpania pod nazwą „Oceania".

Bloki i tarcze filcowe.

Firma **B. Kunert i Ska, T. z o. p., Poznań, pl. Św. Krzyski Nr. 1**, dostarcza w najrozmaitszych gatunkach wszelkiego rodzaju bloki i tarcze filcowe. Ze względu na jakość dostarczanych przedmiotów oraz na dogodne warunki kupna, zwracamy uwagę wszystkim zainteresowanym na wyżej wymienioną firmę jako na cieszącą się dużem zaufaniem i silnem poparciem odbiorców.

DZIAŁ BUDOWLANY i DRZEWNY

Czego życzyłby sobie kupiec polski w roku 1927?

Rozmowa z p. dyr. J. Szczerbińskim.

— Doprawdy piękne pytanie — mówił do mnie, uśmiechając się przyjaźnie p. dyr. Jerzy Szczerbiński, współwłaściciel znanej fabryki i składu mebli stylowych w Warszawie. — Chętnie odpowiem Panu na to pytanie, ale, rzecz oczywista, będę musiał się ograniczyć do najważniejszych i najbardziej istotnych punktów.

— Właśnie o to proszę. Może p. dyrektor łaskawie przedstawi w syntetycznem ujęciu, jak sobie wyobraża życzenia kupiectwa polskiego w roku bieżącym.

— Przedewszystkiem życzyćby należało znacznego ożywienia ruchu budowlanego. Nie wiem, czy w łonie rządu panuje dostateczne zrozumienie dla tej sprawy i czy tam należycie uświadamiają sobie, że ożywienie ruchu budowlanego, to uzdrowienie całego naszego życia gospodarczego przez zasilenie szeregu gałęzi wytwórczości rodzimej, organicznie związanej z budownictwem. Dotychczasowe próby przerwania martwoty budowlanej drogą inicjatywy prywatnej nie dały pożądanego rezultatu. I nic dziwnego. Tylko wydatny współudział rządu, który ma w swej dyspozycji znaczne fundusze społeczne może zaradzić głodowi mieszkaniowemu w Polsce.

— Dotychczas kupiectwo polskie obłożone jest zbyt znacznemi ciężarami państwowemi, to też życzyćby należało, aby rząd z większą, niż dotychczas oględnością ściągał z kupców świadczenia skarbowe. Poszczególne opłaty podatkowe należałoby usystematyzować i ustabilizować; ciągłe zmiany w dziedzinie świadczeń państwowych są źródłem ustawicznych udręczeń dla kupiectwa polskiego, pomijając już to, że — w obecnem położeniu poszczególny kupiec nie jest w stanie przeprowadzać na przyszłość ścisłej kalkulacji, gdyż nie wie, jakie nowe podatki przyjdzie mu w następnych miesiącach płacić. Wogóle handel, jak i przemysł z natury rzeczy są konserwatystami. Przyzwyczajają się do trzech ostatnich miesięcy. Wolą ciężką twardą teraźniejszość, niż niepewne jutro. To też stabilizacja stosunków jest niezbędna dla rozwoju naszego handlu. Tej stabilizacji tak pod względem gospodarczym, jak i politycznym życzyćby należało całemu krajowi. To samo odnosi się do stabilizacji naszego złotego. Uważam również, że gwałtowniejsze skoki, tak w górę, jak i w dół zagranicznych walut, a w szczególności dolara, również są szkodliwe dla kupiectwa polskiego. Handel wymaga bezwzględnego unormowania stosunków walutowych. Wszelkie zmiany utrudniają tylko zawieranie transakcyj handlowych.

— Więc, jakie p. dyrektor stawia horoskowy na r. 1927?

— Jeżeli mam być szczerym, to powiem, że na przyszłość zapatruję się raczej optymistycznie, niż pesymistycznie. Wierzę, że, o ile w roku 1927 nie spotkają nas jakieś niemiłe niespodzianki gospodarcze i polityczne, rok ten będzie dalszym krokiem na drodze do uzdrowienia rodzimego handlu. Chcę również wierzyć, że i w szerokich sferach społeczeństwa, podobnież jak i w łonie rządu, zapanuje nareszcie należyte zrozumienie zadań i potrzeb handlu, zgodnie z tą rolą, jakie ono odgrywa w naszem gospodarstwie społecznem.

Mis.

Odezwa!

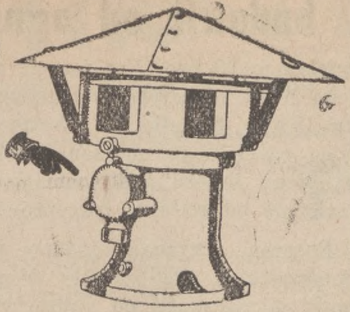
Do pp. właścieli, kierowników i majstrów cegielń, wapienników, fabryk dachówek kafli, posadzki, klinkru, naczyń wyrobów ogniotrwałych na terenie Polski

Wobec braku czynnika, jakim jest pismo fachowe, łączące nas we wspólnej pracy nad podniesieniem przemysłu ceramicznego, który dziś więcej niż kiedykolwiek cierpi od początku wojny do dnia dzisiejszego wzywam Wielm. Panów Właścicieli, kierowników i majstrów przemysłu ceramicznego do poparcia „Rynku Metalowego i Maszynowego" w Poznaniu, ul. Wielka nr. 10, które to pismo bezinteresownie na moją prośbę raczy otworzyć dział ceramiczny, jako bezpłatny dodatek, w którym każdy z nas znajdzie fachowe elaboraty, ważniejsze wydarzenia życia gospodarczego, dostawy, ogłoszenia fabryk maszyn ceramicznych, źródła zakupów i ogłoszenia rynku pracy dla kierowników, majstrów, maszynistów przemysłu ceramicznego. W niedalekiej przyszłości projektuje się Ogólno-Polski Związek Przemysłu Ceramicznego, którego organem będzie „Rynek Metalowy i Maszynowy". Proszę więc Wielm. Panów Właścicieli, dyrektorów, kierowników i majstrów o poparcie mnie w moim projekcie i zapisanie się na członka fundującego dział ceramiczny w „Rynku Metalowym i Maszynowym" oraz zasilanie go fachowemi elaboratami i polecanie go między nami fachowcami, jako jedynego pisma fachowego w Polsce, które podejmuje się pracy dla dobra naszego. — Ufam, że apel mój rozlegnie się jak Polska długa i szeroka wśród nas, a rezultat okaże się dobroczynnym, bo dobro naszego przemysłu zależy od nas samych.

Niech mi wolno będzie podziękować Szanownej Redakcji i Administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego" za bezinteresowne umieszczenie powyższego wezwania w imieniu pp. kolegów po fachu, w nadziei, że z tem się zgadzają i projekt mój przyjmują.

Kazimierz Tokarz, technik-ceramik.

Lublin, dnia 31. I. 1927 r.

Nasze
SYRENY

sygnałowe
dla ruchu fąbrycznego
i pożaru
dostarczamy tylko dla prądu zmiennego i trójfazowego

FĄBRYKA MASZYN GÓRNICZYCH
KATOWICE-ZAŁĘŻE.
3343

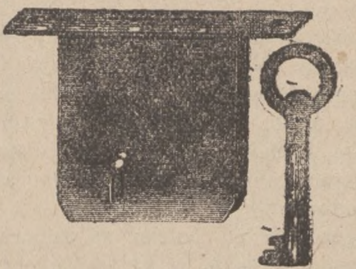
OMEGA
Jedyna specjalna fabryka mosiężnych karniszy do okien w Zachodniej Polsce

Bydgoszcz, Jagiellońska 11 - Tel. 334 i 786
Adres telegr.: „Omega-Bydgoszcz". Ceny bezkonkurencyjne

Artykuły do szlifowania
jak płótna, papiery, tarcze szlifiercze: ze szmerglu „Naxos", korundu i karborundu. Minerały mielone, szmergiel i pomeks wszelkich grubości

poleca

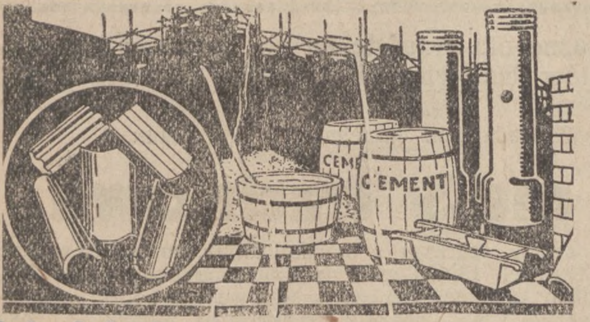
Haeberle i S-ka Tow. Kom.
Pierwsza Polska Fabryka Wyrobów Szmerglowych
2796 **Grodzisk - Mazowiecki** 3724

ZAMKI I OKUCIA

BUDOWLANE I MEBLOWE
wykonuje

TORUŃSKA FABRYKA ZAMKÓW J. Broda
TORUŃ, UL. KOSZAROWA 11-13. TELEFON 1441
Adres telegraficzny: „BRODABIURO" 42

E. NACK'A Nast.
KATOWICE — ulica Francuska 1
Hurtowny Skład Towarów Kanalizacyjnych i Wodociągowych
Rury gazowe, kielichowe, zlewowe - kamionkowe
Zasuwy - hydranty
Powrozy smołowe, powrozy białe, ołów, chwytaki i t. d.
3606

3384

Materjały budowlane wszelk. rodzaju poleca:
GUSTAW GLAETZNER
Centrala Materjałów Budowlanych i Dachówek
Tel. 6580 **POZNAŃ 3, Mickiewicza 36** zał. 1907 r.
adr. telegraf.: „Dachglaetzner"-Poznań.

Łazowskie Zakłady Ceramiczne
SP. Z OGR. ODP.
Łazy, Star. Będzińskie

Cegła ręczna i maszynowa
Wszelkie wyroby szamotowe
Cegła fasonowa
podług rysunków
Cegła szamotowa
norm. 29 – 36 St. Seg.

Płyty piekarskie i zaprawy szamotowe
stale na składzie. 3691

Przymusowe ubezpieczenie budowli od ognia.

Władze Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych wydały ostatnio szereg zarządzeń, obowiązujących od 1-go stycznia r. b., a zmierzających do zapewnienia ludności maksymalnych korzyści z przymusowego ubezpieczenia budowli od ognia.

Wspomniane zarządzenia mają na celu podniesienie wysokości ubezpieczenia przez podwyższenie dotychczasowych oszacowań nieruchomości do normy, możliwie bliskiej rzeczywistych kosztów odbudowy, przy jednoczesnem obniżeniu taryfy opłat ubezpieczeniowych.

Na terytorjum byłej Kongresówki normy szacunkowe, a więc i sumy ubezpieczenia, zostają powiększone o 33⅓ proc., na pozostałym terenie byłego zaboru rosyjskiego o 50 proc., w Małopolsce zaś pozostają bez zmiany. W ten sposób osiągnięty zostanie mniej więcej jednakowy poziom oszacowania na całym obszarze działalności Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, który obejmuje przeszło 3 miljony nieruchomości z liczbą budowli, wynoszącą około 10 miljonów.

Zmienione normy oszacowania stanowić będą już około 70 proc. rzeczywistych kosztów odbudowy; dalsze zwiększenie tych norm nie jest narazie możliwe ze względu na niedostateczną siłę płatniczą ogółu ludności. Poszczególnym ubezpieczonym pozostaje jednak możność indywidualnego podwyższenia sumy oszacowania i ubezpieczenia aż do rzeczywistych kosztów odbudowy.

Obniżenie opłat ubezpieczeniowych polega na zmniejszeniu składki za ubezpieczenia wiejskie w byłym zaborze rosyjskim o 20 proc., na terenie zaś byłego zaboru austrjackiego o 12 proc. (poza zmniejszeniem, dokonanem już w roku 1926). Składka za ubezpieczenia w miastach byłego zaboru rosyjskiego obniżona została o 25 proc. dla miast zaś byłego zaboru austrjackiego w granicach do 30 proc., niezależnie od redukcji przeprowadzonej w roku ubiegłym.

Pozatem przyznane zostały ubezpieczonym z nadwyżki dochodów z r. 1925 zwroty w granicach od 5 do 9 proc. składki w zależności od zaobserwowanej w tym roku palności w poszczególnych województwach. Zwroty te będą potrącone przy pobieraniu opłat ubezpieczeniowych za rok 1927.

Wreszcie, od 1 stycznia 1927 r. Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych zaprzestała korzystać z przysługującego jej prawa pobierania od pogorzelców zwrotu opłaty skarbowej w wysokości 1 proc. od wypłaconych odszkodowań za spalone budowle, ubezpieczone na mocy ustawy o przymusie ubezpieczenia.

Z uwagi na zniżkę taryf ubezpieczeniowych przyznane ubezpieczonym zwroty oraz poprzednio już zarządzone skasowanie opłat za oszacowania ogółowe budowli, — podwyższenie norm szacunkowych nie spowoduje naogół dodatkowego obciążenia pieniężnego ludności, a nawet w pewnym stopniu zmniejszy składki dotychczasowe, natomiast wpłynie wydatnie na wysokość odszkodowań pogorzelowych, które zostaną powiększone w całym byłym zaborze rosyjskim o 33⅓ do 50 proc.

Z rynku metali, blachy i żelaza

METALE.

Berlin, 31. 1. Miedź stara 49 — 50, łom czerwony 43 — 44, wióry mosiężne 35 — 36, mosiądz odlewniczy 37 — 38, opadki mosiężne 44 — 45, cynk stary 20 — 21, nowe odpadki cynkowe 24 — 25, stary ołów miękki 21 — 22, odpadki blachy alumin. 76 — 78, cyna do lutowania 75 — 78.

WYROBY METALOWE.

Warszawa, 31. 1. „Elibor i Ska" Akc. Handlowo-Przemysłowe L. J. Borkowski, Warszawa, Mazowiecka 11, notuje następujące ceny loco skład (w zł. za 1 kg.): cyna banka 16, blacha cynkowa 2, blacha ocynkowana 1.15, blacha dachowa żelazna 0.84, żelazo 0.40, belki 0.44, hufnale 39.50 za skrzynkę, cement 12 za beczkę, cegła ogniotrwała 0.21 za 1 szt., karbid 65 zł. za 100 kg. węgiel górnośląski gruby i kostka I-a 53.50, koks 60 zł.

BLACHA.

Warszawa, 31. 1. „Polska Cynkownia", Warszawa Piękna Nr. 11a, notuje następujące ceny za kg. fr. wagon st. Warszawa: blacha ocynkowana I gat. 20 ark., w snopku 1.10 zł. — 22 ark. w snopku 1.15.

Bydgoszcz, 31. 1. Ceny detaliczne za 1 kg., przy sprzedaży hurtowej odlicza się 15% od cen detalicznych. Blacha mosiężna (od 0.20 — 0.24 mm) 5.50, (0.25 — 0.49) 5,30, (0.50 — 0.99) 5.10, (1 — 1.90) 4.80, (2 — 2.49) 4.70, (3.5 — 4.99) 4.60, (5 — 5.99) 4.50, blacha miedziana (0.25 — 0.49) 6.45, (0.50 — 0.99) 5.50, (1 — 1.99) 5.35, (2—3.49) 5.30, (3.5 — 5) 5.25, (5 — 5.99) 5.20, (6 — 10) 5.10, drut mosiężny (1 mm) 5.50, (2) 5.40, (3) 5.35, (4) 5.30, (5) 5.25, drut miedziany 6 mm kwadr. 5.60, 10 mm k. 5.50. Tendencja spokojna.

ŻELAZO.

Nowy-Bytom, 31. 1. Surówka odlewnicza Huty Pokoju Nr. 1 (Friedenshütte P. G. S. — reprezentacja S. A. Wdowiński w Warszawie), cena za tonę 200 zł. loco stacja Nowy-Bytom.

Warszawa, 31. 1. Ceny hurtowe na żelazo surowe za tonę fr. wag. st. załadowania: złom żelazny — fragment lany 159 zł., żelazo handlowe krajowe 325 zł., bednarka gorąco walcowana 390 zł., walcówka (drut okrągły 5.5 — 13 mm i kwadratowy 5.25 — 8 mm) 375 zł.

Złoty w dniu 29 stycznia 1927.

Gdańsk przekaz 57.98 — 58.12, gotówka 58.05 — 58.20; **N. Jork** przekaz 11.50; **Berlin** przekaz na Warszawę 47.13 do 47.37, przekaz na Poznań lub Katowice 47.08 — 47.32, gotówka 46.91 — 47.39; **Zurych** przekaz 58.50; **Londyn** przekaz 43.50; **Wiedeń** przekaz 79.15 — 79.65, gotówka 78.90 — 79.90; **Praga** przekaz 379; **Ryga** przekaz 64; **Amsterdam** przekaz 25; **Medjolan** przekaz 256; **Bukareszt** przekaz 2200; **Czerniowce** przekaz 2175; **Budapeszt** gotówka 63.45 — 64.15.

ELEKTRO- i RADJOTECHNIKA

ORGAN ZWIĄZKU PRZEDSIĘBIORSTW ELEKTROTECHNICZNYCH NA POLSKĘ ZACHODNIĄ.

Fala 1111.

Po długich i niecierpliwych wyczekiwaniach doczekaliśmy się nareszcie chwili, w której danem nam było usłyszeć także w Poznaniu program nowej centralnej stacji nadawczej w Warszawie. Na fali 1111 biegną ku nam dźwięki rodzimej mowy i pieśni. Jeżeli początkowo dały się w nadawaniach zauważyć pewne jeszcze niedomagania i usterki, to dzisiaj prawie, że zostały wyeliminowane. Co do programu, to wystarczy wspomnieć słowa pełne uznania dla naszej stacji ze strony nawet pism niemieckich, wyrażone w takich superlatywach, jak „na horyzoncie radjofonji pojawiła się nowa gwiazda“.

Dotychczasowa mała stacja nadawcza zakończyła swą działalność 15 stycznia, ustępując miejsca nowej stacji kilkakrotnie silniejszej.

Skutek tego dał się natychmiast odczuć. Z chwilą pierwszych próbnych audycyj, nadawanych przez nową stację nadawczą na fali 1111 m, zaczęły napływać do dyrekcji „Polskiego Radja“ liczne listy od radjoamatorów, z różnych, nieraz bardzo oddalonych od Warszawy miejscowości, w których nowa stacja jest z łatwością słyszana przez zwykły aparat detektorowy. Dotychczasowa 6-kilowatowa stacja warszawska nie była w stanie objąć swym zasięgiem całej Polski, a odbiór jej przez aparaty kryształkowe był możliwy tylko w małym promieniu wokół Warszawy. Otwarcie nowej radjostacji zmieniło zasadniczo sytuację. Zasięg detektorowy nowej stacji, zbudowanej z uwzględnieniem najnowszych zdobyczy techniki radjofonicznej, wynosi około 120 kilometrów, t. zn., że mieszkańcy koła o 120 kilometrowym promieniu będą mieli możność słuchania audycyj nowej radjostacji przez zwykły tani aparat kryształkowy. Przy dobrych i sprzyjających warunkach atmosferycznych zasięg detektorowy nowej stacji może być daleko większy. Przez nieskomplikowany i niezbyt drogi aparat jednolampowy można słuchać nowej stacji na terenie całej Polski.

Nowa centralna radjostacja warszawska mieści się na terenie fortu mokotowskiego w odległości 5 klm od centrum Warszawy. Wieże antenowe wysokości 75 m ustawione są na dwóch pofortecznych pagórkach 10 metrowej wysokości, tak, że antena zawieszona jest na wysokości 85 metrów ponad poziom pola mokotowskiego. Odległość między jedną wieżą a drugą wynosi 100 metrów. Na samym wierzchołku wież zawieszona jest antena systemu angielskiego, składająca się z cienkich drutów bronzowych, połączonych kilkoma kołami i kwadratami z aluminjum. Według opinji inżynierów i radjotechników — antena ta jest jedną z najlepszych i została przyjęta przez wszystkie większe zagraniczne radjostacje.

Aparatura i hala maszyn nowej radjostacji mieści się w jednym z gruntownie odremontowanych i przystosowanych do tego celu budynków pofortecznych, gdzie znajdują się również pokoje dla personelu administracyjnego i technicznego.

Nowa radjostacja warszawska korzysta z prądu dostarczanego jej przez elektrownię warszawską. Prąd ten posiada olbrzymie napięcie, wynoszące 12 tysięcy wolt. Aparatura i maszyny radjostacji wykończone zostały przez światowej sławy zakłady radjotechniczne Marconiego w Chelmsford w Anglji.

Jak już zaznaczyliśmy, audycje i programy są nadawane obecnie wyłącznie na fali 1111 metrów. Przeważna ilość aparatów detektorowych nie jest dostosowana do odbioru programu na fali 1111 m. Z chwilą więc zamknięcia dotychczasowej 6-o klw. stacji nadawczej, pracującej na fali 400 metrów, należy aparaty detektorowe przystosować do fali 1111 metrów przez dorobienie odpowiedniej ilości zwojów w cewkach. Cewki takie można sporządzić samemu lub też nabyć gotowe w każdym sklepie ze sprzętem radjotechnicznym.

Otwarcie nowej centralnej radjostacji polskiej będzie stanowiło punkt zwrotny w rozwoju radjofonji polskiej. Dotychczasowa 6-kilowatowa radjostacja warszawska zostanie przeniesiona do Krakowa, gdzie będzie obsługiwała okręg krakowski i część okręgu górnośląskiego.

Według szeroko zakreślonego programu rozbudowy sieci radjowej w Polsce przez „Polskie Radjo“ ma być takich stacyj wiecej, co społeczeństwo powita z bezwzględną radością, zwłaszcza w tych zakątkach kraju, które są nadal pozbawione tej doniosłej kulturalnej zdobyczy 20-go wieku. W. R.

Próby z odbiornikami krajowemi na polskich kolejach.

Min. Komunikacji przeprowadziło już szereg prób z odbiornikami radjofonicznemi w pociągach osobowych. Dotychczasowe próby nie dały jednak rezultatu o tyle zadowalającego, by można było zatrzymać się na jednym z wypróbowanych już aparatów. Niezrażone trudnościami Min. Komunikacji, idąc za przykładem kolei austrjackich, niemieckich i francuskich, gdzie pasażerowie za niewielką opłatą mogą korzystać z audycyj radjowych, przejmowanych przez odbiorniki bez antenowe, ustawione w specjalnie dla tego celu przeznaczonych wagonach, przeprowadza dalsze doświadczenia z aparatami konstrukcji naszych inżynierów.

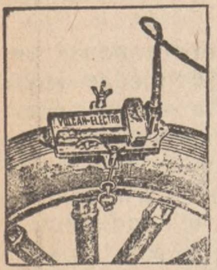
Niedawno temu specjalna komisja, złożona z delegatów Min. Komunikacji z Dyrektorem Depart. Eksploatacyjnego p. W. Czapskim na czele tudzież z przedstawicielami Warszawskiej Dyrekcji Kolejowej, odbyła nowe próby z aparatem radjowym specjalnej konstrukcji bez anteny, przystosowanym do odbioru audycyj w wagonie podczas biegu pociągu. Próby te odbyły się na dystansie pomiędzy Warszawą a Skierniewicami.

Wynalazcą nowego aparatu jest p. inż. Ignacy Dormund.

Elektryczny aparat wulkanizacyjny.

Epokę obecną słusznie nazywa się „epoką elektryczności“, ponieważ zdobywa sobie ona coraz szersze pole zastosowania i wciska się w każdą dziedzinę naszego życia, budząc tem często prawdziwy podziw.

Poniżej zamieszczona rycina przedstawia bardzo ciekawy pomysł zastosowania prądu elektrycznego do wulkanizowania opon i węży samochodowych i motocyklowych.

Dzięki uprzejmości firmy W. Narożny i S-owie, Poznań, ul. Ogrodowa 15/16, dostawcy niniejszego aparatu, możemy załączyć fotografje tego wynalazku, noszącego nazwę „Vulcan-Electro“. Aparat ten może pracować bez nadzoru, przyczem spalenie gumy jest wykluczone, ponieważ przy osiągnięciu pewnej maksymalnej temperatury prąd wyłącza się automatycznie.

Stosując się do wszystkich odmian prądu od 100—250 woltów można go załączyć do każdej sieci elektrycznej. Zaopatrzony jest w specjalną regulację dla wulkanizowania opon lub węży, gdyż potrzebują takowe różnego stopnia ogrzewania. Rozmiar płyty ogrzewalnej wynosi 13×9 ctm., zużycie prądu dla każdej reperacji ca 100 wat.

Każdy właściciel samochodu i każdy motocyklista może bez żadnych wskazówek sam wulkanizować opony i węże, nawet przy dużych defektach. Nadaje się równie dobrze dla warsztatów reperacyjnych, garaży jak i w podróży. Dostarcza się go w mocnej oprawie drewnianej z wszelkiemi przynależnościami jak: wtyczką, sznurem połączeniowym, pasem oponowym, nożyczkami do gumy, raszplem jedną puszką roztworu gumowego i płytą surowicy. Waga wynosi tylko 4 kg. wobec czego z łatwością zabierać go można w skrzyni narzędziowej. Wskutek pojedyńczej i łatwej obsługi można natychmiast wulkanizować najmniejsze uszkodzenia. Tem samem zapobiega się tworzeniu się tak zwanych pęcherzy piaskowych i większych pęknięć, co oczywiście wpływa dodatnio na trwałość opony.

„Vulcan-Electro“ zużyć można także do wulkanizowania opon i węży rowerowych. W. R.

Nowy wynalazek w radjotelegrafji.

Generalna Dyrekcja Poczt i Telegrafów we Francji rozpoczęła z dużem powodzeniem próby nowego wynalazku pomiędzy stacją telegrafu bez drutu Croix d'Hins i wyspą Madagaskarem (odległość 10 tysięcy kilometrów).

Wynalazek ten będzie miał kolosalne znaczenie w radjotelegrafji. Chodzi mianowicie o całkowite usunięcie t. zw. „falopasorzytów“, tj. prądów i wyładowań przeszkadzających, których pochodzenie jest jeszcze mało znane. „Falopasorzyty“ uniemożliwiały dotychczas racjonalne używanie automatycznych aparatów telegraficznych, między innemi Baudot, który jest uważany za najszybszy z aparatów nadawczych.

Używany dotychczas alfabet Morsego nie zapewniał kompletnej dyskrecji korespondencji i stąd duża nieufność publiczności do tego rodzaju komunikacji. W rezultacie tylko depesze mniejszej wagi były nadawane zapomocą radjotelegrafji.

Zastosowanie aparatów Baudot pozwoli piętnaście razy szybciej nadawać depesze i zapewni ścisłość odbioru, oraz tajemnicę korespondencji. Depesze, nadane automatycznie, są otrzymane na taśmie drukowanemi literami łacińskiemi.

Wielka transatlantycka radjostacja warszawska posiada taki aparat mechan. systemu Crieda, jednakże nadawanie tym aparatem dzięki „falopasorzytom“ jest bardzo utrudnione, i tylko przy specjalnie sprzyjających warunkach atmosferycznych może być stosowane. W. R.

Ze Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych na Województwa Poznańskie i Pomorskie.

Sprawozdanie z obchodu 5-lecia Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych na woj. Poznańskie.

Z okazji obchodu 5-lecia Związku Przeds. Elektrot. na Woj. Poznańskie odbył się w Poznaniu dnia 22 stycznia b. r. uroczysty Zjazd otwarty na sali Biblioteki Uniw.

Obrady Zjazdu zagaił Prezes Związku inż. W. Piński i po odczytaniu nadesłanych życzeń powitał zebranych członków i gości proponując na przewodniczącego Zjazdu seniora p. inż. Biskupskiego, na co się zebrani jednogłośnie zgadzają.

Z życzeniami, ażeby to 5-lecie dotrwało 50-lecia zaprasza Przedwodniczący inż. Biskupski pp. Pawlaka i Wojciechowskiego z Bydgoszczy na ławników p. Ollewskiego z Poznania na sekretarza. Z kolei zabierają głos wyrażając swe najserdeczniejsze życzenia dla rozwoju Związku p. Juszczak, Syndyk Izby Rzemieślniczej, p. Artur Gustowski, Dyrektor Wydawnictwa „Kupiec“ imieniem redakcji „Rynku Metalowego i Maszynowego“ organu związku, p. Styller, Dyrektor Szkoły Dokształcającej w Poznaniu, p. Libera, Prezes Związku Samodz. Cechów, p. Koźniewski, Dyr. Elektr. Miejskiej i p. Nestrypke, Dyr. Tramwajów.

Z kolei zabiera głos p. inż. Piński mówiąc o zasadach organizacji Związku. „Czasokres 5-letniej działalności nie jest zbyt długi, mimoto Związek zdecydował się zwołać dzisiejszy Zjazd, ażeby omówić aktualne sprawy naszego rzemiosła — a równocześnie zachęcić do dalszej chętnej pracy. Patrząc ciągle przez czarne szkła nic nie chwaląc pozbędziemy się optymizmu potrzebnego koniecznie do wydajnej pracy. Sytuacja gospodarcza i finansowa kraju zaczyna się poprawiać; złoty trzyma się na poziomie gospodarczym. Wszystko dowodzi o poprawie stosunków. Rozpowszechnione zniechęcenie odbiera energję, zabija zdolność do pracy — należy więc odrzucić zniechęcenie i spojrzeć jaśniej w przyszłość.

Przechodząc w dalszym ciągu do omawiania spraw natury gospodarczej porusza mówca sprawy podatkowe. „Jako obywatele jesteśmy dalecy od nalegania, ażeby system podatkowy był więcej uproszczony. Nie podatek sam nas gnębi tylko wielka ilość różnych terminów podatkowych. Na domiar złego wprowadzono opłatę stemplową od rachunków, kwitów i t. p. zamiast iść z kulturą kupiecką, my się cofamy. Zatem obciążenia podatkowe muszą z konieczności doprowadzić do podłożenia. Również system kredytowy pozostawia dużo do życzenia, głównie zaś pożyczki krótkoterminowe, a w związku z tem dyskont. Przedewszystkiem brak nam długoterminowych kredytów budow-

lanych, któryby położył kres kryzysowi mieszkaniowemu. Rozwój przemysłu elektrotechnicznego jest w 50% zależny od ruchu budowlanego. Jedno z ważniejszych zadań rządu — to stworzyć fundusz inwestycyjny i budowlany. Muszę zaznaczyć, że Związek nasz wspólnie z innemi dążyć będzie do sanacji tych stosunków.

Związek powstał w 1922 r. za inicjatywą kilku miejscowych firm w celu samoobrony. Było nas wtenczas 7 założycieli. Liczba ta wzrastała z roku na rok i dziś liczy przeszło 60 członków. Praca pierwszych szermierzy była niełatwa. Pracowali chętnie i ofiarnie. Dzięki zrozumieniu solidarności członków znalazła zaprowadzona taryfa uzasadnione uznanie. Celem podniesienia zawodu Związek uchwalił, aby na uczni przyjmować tylko takich, którzy wykażą się cenzusem naukowym t. zn. ukończoną 7-klasową szkołą powszechną. Jeżeli monter żąda sam, aby go lepiej traktowano jak innych, niech stanie na wyższym poziomie, niech sobie na to zasłuży; zresztą dobry monter powinien posiadać dobre ogólne wykształcenie. Dalszą zasługą Związku jest uchwała, przyznająca monterom, którzy przeszli kurs dla monterów 5% większe pobory jak wykazuje taryfa, tym zaś którzy poddali się egzaminowi mistrzowskiemu 10%. Opracowany został nowy statut.

Jakie zadanie ma organizacja zawodowa i czego żądają od niej jej członkowie. Przedewszystkiem sanacji

w stosunkach koncesyjnych. Każdy, mający zamiar wykonać instalacje elektryczne, ma uzyskać konieczne pozwolenie; przedkłada się wyciąg z rejestru handlowego Elektrowni na podstawie czego uzyskuje się t. zw. koncesję. Otrzymawszy ją może każdy wykonywać instalacje elektr. Zarząd jednak powinień przy udzielaniu koncesji zwracać uwagę ażeby koncesjonarjusz posiadał odpowiednie kwalifikacje i znał obowiązujące przepisy bezpieczeństwa, które każdy instalator znać powinien. Koncesje powinień otrzymać tylko ten, kto ma dyplom inżyniera szkoły technicznej, albo dyplom mistrza. Drugim ważnym postulatem jest dążenie do likwidacji warsztatów komunalnych - elektrotechnicznych. Monopol elektrowni na wyłączne wykonywanie prac instalacyjnych krzywdzi rzemieślnika, któremu zabrania się pracować na terenie swojej działalności. Takie rzeczy dzieją się jeszcze niestety. Można to poprostu nazwać nielojalną konkurencją. Wszyscy elektrotechnicy uciekają od tych miast jak od dżumy, gdyż nie mogą z nią walczyć. Starają się w dużych miastach o egzystencję. Czy nie jest obowiązkiem Związku pomóc tym biedakom? Nie można zatem brać za złe jeżeli związek walczyć będzie o zniesienie oddziałów instalacyjnych przy Elektrowniach. Nieszczęściem dla rzemieślnika są koncerny elektrotechniczne, jakie utworzyły się na zachodzie Europy. Wykonują one wszelkie części, utrzymują biura elektrotechniczne wykonując wszystkie prace instalacyjne. My wszyscy potrzebujemy materjału i kupujemy go od większych firm, dlatego powinniśmy popierać tylko ten przemysł, który nam tej konkurencji nie stwarza.

Następnie porusza mówca sprawę założenia własnej spółdzielni, jako najtańszego źródła zakupu. Związek ma na celu sprawę tę rozpatrzeć i przedłożyć na zebraniu. Dalszem dążeniem związku jest tępienie pokątnego instalatorstwa, które uprawiają ludzie niefachowi, używając najgorszego materjału bez kontroli. Zadaniem związku ma być zwalczanie tych pokątnych instalatorów, jako szkodników także państwa, które z nich nic nie ma, ponieważ nie płacą podatków. Przyczyną tego jest, że mamy za mało prac a zadużo monterów, którzy chcąc sobie zdobyć egzystencję podejmują się każdej pracy. „Tylko wspólną pracą", — kończy mówca — „będziemy mogli skutecznie bronić naszych interesów. Stworzenie silnej organizacji jest konieczne dla naszego dobra. Apeluje przeto do wszystkich firm, aby przystępowały do naszego Związku, który wytknął sobie za cel popieranie polskiego przemysłu elektrotechnicznego".

Po p. inż. Pińskim wygłosił fachowo ujęty referat o obsłudze akumulatorów p. inż. Buławski z Poznania. Referat ten został przedrukowany in extenso w 3 num. „Rynku Met. i Masz.". W zastępstwie p. Brusikiewicza mówił o szkolnictwie zawodowem senior p. inż. Biskupski, wskazując na opłakane stosunki jakie pod tym względem panują, zwłaszcza w dzielnicach wschodnich. W wyczerpujących słowach zapoznał słuchaczy p. inż. K. Trompéteur, syndyk związku, o sposobie oszacowania.

Dziękując zebranym za wzięcie udziału w Zjeździe jak również nienaganną przez cały czas uwagę, przewodniczący zebranie zamyka. Po zjedzeniu wspólnego obiadu w Palais Royal udali się członkowie Związku na walne zebranie, z którego sprawozdanie zamieścimy w najbliższym czasie. Zjazd zakończył bal na sali Belwederu, na którym bawiono się ochoczo.

R. H.

WSZELKIE AKCESORJA do spawania acetylenem

wytwornie, palniki do spawania i cięcia, wentyle redukcyjne, manometry, proszki do spawania surowca, bronzu, miedzi, aluminjum, pałeczki, karbid i tlen poleca ze składu

ST. GRABIANOWSKI i S-ka

Poznań, plac Wolności 14a.

Telefon 40 10 i 40 11. 3676

U specjalisty

należy kupować przybory do

samorodnego spawania

palniki, węże, reduktory, druty, proszki, tlen, wodór, acetylen, karbid wiertła kręte 3442

żarówki elektryczne specjalne dla warsztatów

Jerzy Dziembowski, Bydgoszcz

pl. Wolności 1, tel. 15 - 14

PALENISKO OSZCZĘDNOŚCIOWE

syst. „MILTON"

gwarantuje stałą oszczędność o 5—25 proc. opałowego oraz 20—40 proc. większą wydajność kotła przy zastosowaniu małowartościowego opału w postaci popiołu koksowego, szlaki węglowej i t. d. Wymontowanie paleniska odbywa się w przeciągu 24 godzin 3662

W. LATUSSEK, KATOWICE

TELEFON 10-13

Białostocka Odlewnia Żelaza

Spółka z ogr. odpow.

(w gmachach T.A. Fabryki maszyn i odlewni żelaza A. Wieczorek)

BIAŁYSTOK, ul. Kolejowa nr. 12

Telefon 5-23. Adres telegraficzny: „Kruszt Białystok"

3463

„IDEAŁ"

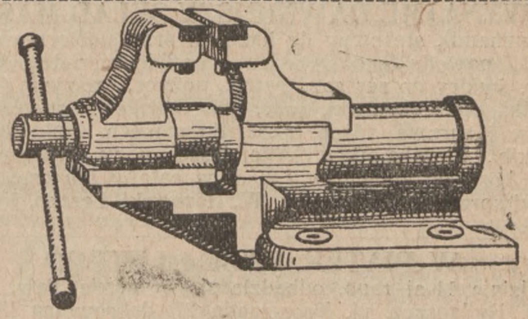
nóż do krajania słomy na ściółkę

tani — praktyczny — trwały

Jedyni producenci 3641

Centrala Pługów Parowych T. z o. p. Fabryka Maszyn

POZNAŃ, Piotra Wawrzyniaka 28/30 — Telefon 69-50 — 61-17.

IMADŁA

dostarcza w różnych wielkościach

Fabryka Maszyn Górniczych

KATOWICE - ZAŁĘŻE.

∞ 304

F. T. S.

Wykonuje się wszelkie części, tłoczone z białej, miedzianej, mosiężnej i cynk. blachy

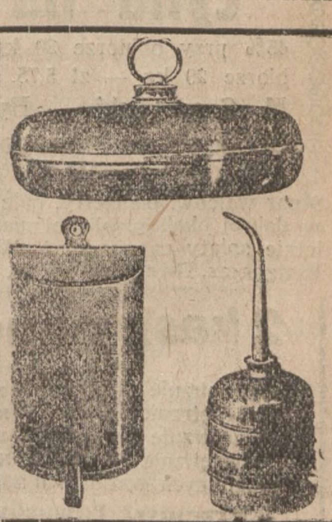
◄□►

Fabryka Wyrobów Metalowych i Blaszanych

Fr. Strehlau - Toruń

Telefon nr. 188 5857c **Telefon nr. 188**

Ogrzewacze dla łóżek miedz. i cynk., okrągłe - Irygatory z białej i cynkowanej blachy - Oliwiarki - Blachy do ciasta - Wanny pocynkowane jak: nasiadówki, do kąpania dzieci i do nóg - Sitka do herbaty aluminjowe - Lejki z białej, miedz. i mos. blachy - Bańki do transportu z pocynk. blachy 20, 30, 40, 50 ltr. mocne i słapsze.

Dzierżawy, zastępstwa, personel, sprzedaże itd.

TECHNIK MECHANIK - KONSTRUKTOR
15 lat praktyki, kierownik działu mechanicznego, modelarni, budowy maszyn, motorów i wszelkich urządzeń mechanicznych, dobry monter - tokarz i maszynista, szuka posady. **Zawiercie, Nowy Rynek 22, Restauracja.** 819

Poszukuję posady
rysownika lub też **magazyniera**
z branży maszynowej. Ukończyłem szkołę realną, 1 rok politechniki i posiadam 3-letnią praktykę maszynową. Łaskawe zgłoszenia do admin. „Rynku Metal. i Masz." dla technika pod nr. **3614.**

Majstra - ceramika
lub inżyniera, obeznanego gruntownie z wyrobami szamotowemi, poszukuje większa szamotownia w Zagłębiu Dąbrowskiem. Pierwszeństwo posiadającym odpowiednią kaucję, jako gwarancję. Zgł. z podaniem krótkiego życiorysu oraz referencji uprasza się nadsyłać do adm. „Rynku Met. i Masz." do 31 stycznia br. pod **„Szamot 3592"**

Zastępstwa
konkur. zdolnych fabryk wyrob. żelaznych, maszyn i narzędzi, lub art techn., poszukuje biuro techn. z magazynem w wojew śląskiem. Zgłoszenia pod **„Zdolność i referenc."** do adm. „Rynku Met. i Masz." pod nr. 3616

WYNAJMĘ DAWNIEJSZY SKŁAD MASZYN
(z kominami), stosowny do każdego przedsiębiorstwa i fabrykacji. Z powodu tego sprzedam wszelkie narzędzia ślusarskie, kluby, świdry do rur gaz., pomp., nożyce, maszyny do sieczki, angielki, piece, kąpielki, rury, koła kojskowe, wszelkie tryby gotowe i surowe, różne części do maszyn, i pługów, dwu i trzyskib., łożyska (lagry), lemiesze, pozy, walce, stalnice, kosy, kosy do żniwiarek i t. d. w całości lub częściowo. W całości sprzedam 60% taniej. **W. Horowski, Leszno, Kościańska nr. 86.** 820

W PIĄTEK, DNIA 4 LUTEGO
o godzinie 11-ej rano, odbędzie się w firmie Tow. Standard Nobel, Bydgoszcz, ul. Promenada 27, dobrowolna licytacja 9 samochodów używanych, marki Ford, z których 3 mają karoserję otwartą, reszta zaś są karetki. 809

Cyna na sprzedaż.
45% przy odbiorze 20 kg — zł 6,75; 35% przy odbiorze 20 kg — zł 5,75. 3690
M. Szarzyński — Bydgoszcz, Poznańska 29.

MŁYN PAROWY
8 par walców, planzetry, całe urządzenie nowe, do tego tartak w dobrej okolicy, blisko miasta za 15 000 dolarów na długoletnie spłaty na sprzedaż. Wpłaty 4 000 dolarów. Zgł.: **Pryl, Bydgoszcz, Dworcowa nr. 34.** 806

2 kasy pancerne oryg. Arnheim dwudrzwiowe:
wysok. szerok. głębok.
I. zewnętrznie 1820 x 1020 x 740 mm — waga netto 1500 kg
wewnętrznie 1270 x 780 x 410 mm
II. zewnętrznie 1910 x 1290 x 890 mm — waga netto 3500 kg
wewnętrznie 1620 x 1030 x 510 mm (3658
na dogodnych warunkach zapłaty natychmiast do sprzedania.
Przemysł Towarów Żelaznych, Kraków

Gater szybkobieżny
z dolnym napędem, Gebr. Lein Pirna 1923, szerokość ramy 600 m/m; w komplecie sprzedaje franko wagon Gdańsk.
F. Fiszer Łódź, Nowocegielniana 22.
3670

MOTOR BENZYNOWY
Deutz'a 1½—2 K. M., gotowy do zapędu, korzystnie do nabycia. **W. Kubanek, Wągrowiec, Rynek 14.** 816

UWAGA!
1 szmerglówka, 1 kuźnia z wentylatorem, okazyjnie na sprzedaż. Zgł. ulica **Grunwaldzka 5, Bydgoszcz, ślusarnia.** 808

Sprzedam lokomobilę stacyjną
fabr. Güttler & Co, rok budowy 1908, 35/40 PS, 8 atm. z wysuwalnym kotłem rurkowym i paleniskiem, z 53 płomieniówkami, pod gwarancją zdolny do użytku, z zupełnie czystemi świadectwami kotłowemi, według których ostatnio kocioł badany był 25 maja 1926. 3682
TRAK, fabr. Kirchner & Co, 75 cm⌀, nowy model, w bardzo dobrym stanie, sprzedam nadzwyczaj korzystnie, loko Górny Śląsk polski.
Jerzy Dittmer, kupiec — Katowice, Kościuszki 31.

ZUPEŁNIE NOWY „FORDSON"
na bardzo korzystnych warunkach, sprzedam. **Krautzowa, majątek Borówno, stacja Rychnowo, pow. Wąbrzeski.** 804

Sprzedam
stacyjną lokomobilę
R. Wolfa, wyremontowaną przez f-mę H. Cegielski — Poznań, obecnie tam na składzie gotowa do użycia. Powierzchnia ogrzewalna 18,10 m², średnica cylindra 263 mm, skok cylindra 346 mm, 2 koła zamachowe po 1800 mm, szer. 230 mm, obrotów na minutę 100, ciśnienie robocze 7 atm., fabrykat R. Wolf — Magdeburg, rok budowy 1901, nr. fabryczny 7770, siła efektywna 40 KM, komin blaszany 20 m wysoki. — Cena 12 000,— złotych, płatne według umowy. Zgłoszenia do Admin. **„Rynku Metalowego i Maszynowego" pod nr. 3684.**

MŁYN
parowy, 2 pary walców 800×300, automatyczne urządzenie, w mieście powiatowem, sprzedam za 70 000 złotych, wpłata 40 tys. zł. Zgłosz. **Nowakowski, Bydgoszcz, Dworcowa 69.** 807

Szyny i wagoniki kolejki polne
do sprzedania: 200 ton luźnych profilu 65 m/m/7 kg, 80 ton detto profilu 70 m/m/10 kg, 6 km toru 65/7 kg zmontowanego na żelaznych podkładach oraz 20 wagoników kolebkowych, — wszystko w stanie używanym, lecz bardzo dobrym. 3685
Juljusz Weiss, koleje polne, leśne i fabryczne,
Lwów. Tel. 2-59, 10-91, 10-92, 34-27. Telegr. Railweiss Lwów.

MOTOR ELEKTRYCZNY
na 220 Volt., 3 konny i pianino czarne, sprzedam. **Bilski, Poznań, Łąkowa 10.** 821

W TCZEWIE
mała, dobrze urządzona ślusarnia za 1 500 Guldenów na sprzedaż. Zgł. przyjmuje **M. Witkowski, Tczew, Pomira 6, na Nowem Mieście.** 805

KUPNA

Kupię
generator
(wytworzyciel gazu), w dobrym stanie do motoru 16 K.M.
Gostyńska Fabryka Maszyn właśc. St. Grześkowiak
Gostyń — tel. 108 3611

SZCZYPCE
do wykręcania gwintów 1—2", kupuje Gustaw Habermann, Unji Lubelskiej 9—11. Bydgoszcz. 814

SZLAM AKUMULATOROWY
kupuję w każdej ilości. Zgłoszen a do „PAR", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 4,148. 3687

PERLAK DO ROBIENIA KASZY
używany, poszukuję. Łaski, Koślinka, poczta Tuchola. 813

Tokarnia czołowa
cięższego typu, potrzebna zaraz. Szczegół. oferty kierować:
Zakłady Przemysłowe 3656
Henryk Czechowski, Sosnowiec.

TOKARNIĘ DO ŻELAZA
1½—2 metr. Transmisje 40 mm., poszukuje Schroeder, Poznań, Młyńska 4. 818

Zapytania nadeszłe do działu informacyjnego Tow. Wydawniczego „KUPIEC" w Poznaniu

Do każdego zapytania prosimy dołączyć 50 gr. Wszystkim interesantom odpowiadamy listownie, częstokroć kilkakrotnie.

Nr. 2403. Która fabryka wyrabia osadniki ściekowe z cementu?

Nr. 2411. Które fabryki w kraju wykonują lanokute części do powozów?

Nr. 2422. Która firma może dostarczyć małe dzwoneczki metalowe, jakich używa się do zwieszania na szyjki baranków wielkanocnych?

Nr. 2425. Uprasza się o podanie fabryk krajowych, wyrabiających beczki ocynkowane do gnojówki o pojemności 500 ltr z rozpryskiwaczem.

Nr. 2426. Która firma dostarcza skarbonki ofiarne do wmurowania w ścianę w kościele?

Nr. 2433. Kto dostarcza lub fabrykuje haczyki, spinki i zatrzaski?

Nr. 2436. Uprasza się o podanie firmy, która dostarczyłaby taśmę żelazną 0,75×8, 1×10, 1,25×12 oraz drut żelazny w prętach, średnicy 7 mm.

Nr. 2437. Gdzie można nabyć najtaniej wszelkie części do budowy rowerów i ich reperacji?

Nr. 2439. Gdzie można nabyć maszynę do nadziewania torebek?

Nr. 2440. Uprasza się o podanie adresu fabryk, w których można nabyć wszelkiego rodzaju farby, pokosty, glinki oraz artykuły w zakres farb wchodzące.

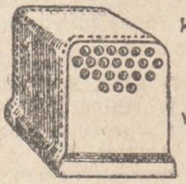
Nr. 2442. Uprasza sie o podanie fabryk, które wyrabiają płytki pilnikowe, t.zw. pilniki okładkowe.

Nr. 2443. Uprasza się o podanie fabryki górnośląskiej, która wyrabia noże do sieczkarni.

Nr. 2444. Uprasza się o wskazanie firmy, w której można nabyć proszek „Vulces", służący do zwiększenia ekonomji spalania węgla.

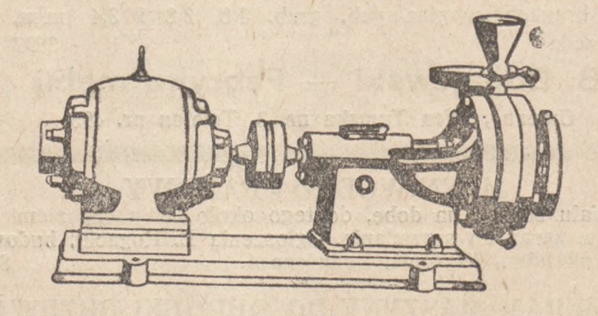
Nr. 2450. Prosimy o podanie firmy względnie fabryki w Polsce, w której możnaby nabyć maszyny ręczne i silnikowe do robienia pończoch.

A. BORSKI
Aleksandrowice 189 (obok Bielska)
Jako specjalność zamiast szczotek drucianych, dmuchawek parowych lub powietrznych, przyrządów wodnych i elektryczn.
poleca dla przemysłu i handlu daleko rozpowszechnione o wielkiej sprawności 3678
PRZYRZĄDY OPATENTOWANE
wszelkich wyrobów i wielkości do gruntownego czyszczenia wodnorurek i płomiennych przy kotłach parowych, przegrzewaczach, chłodnikach spirytusu, lokomobilach wszelkiego rodzaju, parowozach kolejowych, walcach drogowych i okrętach parowych.
Zamówienia jednostkami lub większej ilości dostarcza się tylko za zaliczką w otrzymaniu dokładnej średnicy widoku rur.
Przedstawiciele i podróżujący artykułów technicznych otrzymają wysoki rabat

WAŁY KOLANOWE DO WSZYSTKICH SYSTEMÓW MŁOCARŃ PAROWYCH JAK TEŻ KOMPLETNE ŁOŻYSKA DO NICH.

KOMPLETNE PALENISKA LOKOMOBILOWE I DO LOKOMOTYW JAK TEŻ DO WSZYSTKICH SYSTEMÓW KOTŁÓW PAROWYCH.
WYKONUJE: W NAJKRÓTSZYM TERMINIE I NA DOGODNYCH WARUNKACH.
S. SAMULSKI i SP. PLESZEW
FABRYKA MASZYN I ARMATUR-ODLEWNIA-KOTLARNIA
3692

UNION **Wirówki do mleka**

35 - 450 litrów niezrównane w konstrukcji i wydajności, już oclone dostarcza loko Poznań i Gdańsk
Erwin Uthke
Filja Poznań, ul. Towarowa 21 a Telefon 1837
Centrala:
Gdańsk
Boettchergasse 23-27 Tel. 7788
3593

Pompy odśrodkowe 3240
dla każdego rodzaju cieczy i każdą wydajność dostarcza:
Fabryka Maszyn Górniczych, Katowice-Załęże